

Column

■ Rob Buiter

ROB BUTTER IS FREELANCE WETENSCHAPSJOURNALIST EN MAAKT
NATUURREPORTAGES VOOR ONDER ANDERE
VROEGE VOGELS, TROUW, EN SOVON-NIEUWS.

GAAI

Foto's: René van Rossum

Lol

Het oude adagium dat antropomorfismen 'fout' zijn, staat inmiddels definitief bij het oud vuil. Tenminste: dat mag ik hopen. Heel lang was het in de biologie 'not done' om menselijke eigenschappen op dieren te plakken. Emoties waren wat dat betreft nog het ergste. Diergedrag moest in zo neutraal mogelijke termen worden beschreven, waarbij woorden als woede, jaloezie, of verveling vermeden dienden te worden. Hoeveel misstanden in onze omgang met dieren zijn niet recht gepraat met de stelling dat dieren geen emoties zouden kennen? En hoeveel sportvissers zitten er vandaag de dag nog aan de waterkant in de volste overtuiging dat vissen geen pijn kennen?

De Nederlandse bioloog in Amerikaanse dienst, Frans de Waal heeft de dieren wat dat betreft veel goede diensten bewezen. Met elegante experimenten liet hij zien dat een aap die voor een kunstje zichtbaar slechter wordt beloond dan zijn of haar buurman, echt verongelijkt kan zijn. Op eenzelfde manier liet De Waal al heel vaak zien dat altruïsme, empathie of - godbetert - zelfbewustzijn net zo goed dierlijke als menselijke eigenschappen kunnen zijn.

Dat ook humor en loltrappen in het dierenrijk hun plek hebben, merkte ik deze week op mijn dagelijkse rondje door het Groenendaalse bos. De helft van de Buizerds die ik daar hoor miauwen blijken bij nadere inspectie sowieso Gaaien. Deze week zag ik een viertal Gaaien achter elkaar aan hippen door een hoge eik, zoals alleen Gaaien dat kunnen. Boven het weiland aan de Vrijheidsdreef had een Buizerd het voorjaar al in de kop. Het dier miauwde erop los en in de eik miauwden de Gaaien vrolijk mee. Ze leken echt te reageren op de geluiden van de Buizerd en volgden die ook. De Buizerd leek op zijn beurt ook te reageren op het geluid van 'al die soortgenoten' in de boom daar onder hem. Van alarmeren leek bij de Gaaien geen sprake, bij de Buizerd klonk hooguit verbazing. Ik kon niet anders dan concluderen dan dat die Gaaien de Buizerd zaten te sarren. Ze leken echt plezier te hebben in het 'napraten' van de roofvogel. Natuurlijk, het blijft een beetje lagere schoolhumor om iemand na te praten, maar hier hipten vier vogels door de boom die er echt lol in leken te hebben.

Misschien zal een bioloog die rechter in de leer is verlangen dat je die 'lol' eerst zal moeten objectiveren om hem echt hard te maken. Maar in een tijdgeest die allang niet vies meer is van antropomorfismen durf ik de stelling wel aan. Ik moest er zelf overigens ook om grinniken.

